

Uchwała Nr 4/2022
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 10 lutego 2022 r.

w sprawie Planu działalności Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na 2022 r.

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Edukacji i Nauki z dnia 2 lutego 2022 r. (pismo DIR-WNO.0779.5.2022.AS), Planu działalności Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na 2022 r., Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 330 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.), **pozytywnie opiniuje przedłożony dokument**, formułując jednocześnie komentarze, uwagi i sugestie.

Uzasadnienie

1. Plan działalności Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na rok 2022 jest obszernym dokumentem, liczącym 103 strony, przygotowanym przez Biuro Strategii NCBR w listopadzie 2021 r. Plan obejmuje łącznie 6 części (rozdziałów) i 1 załącznik – pt. *Informacje o spółkach wchodzących w skład grupy NCBR*. Część 1. stanowi *Wprowadzenie* (s. 4-12) zawiera – obok Listu Dyrektora, dr. inż. W. Kamienieckiego podstawowe charakterystyki Centrum. Zasadnicze części planu stanowią „rozdziały” 2-6. Przedstawiają one kolejno: *Informacje o programach* (R-2, s. 13-72), *Współpracę międzynarodową* (R-3, s. 73-86), *Planowaną pozostałą działalność NCBR* (R-4, s. 87-91), *Zasoby planowane do realizacji zadań* (R-5, s. 91-93) oraz *Plan finansowy Centrum* (R-6, s. 94-100). W spójny sposób przedstawia zamierzenia, zróżnicowane ze względu na realizowane programy, ale również inne działania (współpraca międzynarodowa, pozostała działalność NCBR), oraz inicjatywy na rzecz rozwoju technologii proekologicznych i problemów związanych z pandemią. Uwzględnia zakończenie poprzedniej i rozpoczęcie nowej perspektywy finansowej UE. Prezentuje szeroki wachlarz programów i przygotowanie instytucji - NCBR do ich obsługi. Plan ukierunkowany jest w większym stopniu na projekty zamawiane niż otwarte na nowe inicjatywy i idee badawcze, które znajdują się w fazie pośredniej pomiędzy badaniami podstawowymi a badaniami w pełni stosowanymi, a więc wymagają przeprowadzenia badań stosowanych przed tym, zanim osiągną poziom, który pozwoliłby traktować je jako formy gotowe do projektów wdrożeniowych.

Jest to plan rzeczowo-finansowy. Merytoryczne elementy planu są wewnętrznie powiązane i harmonizowane: cele działania (rozdziały 2 - 3) z finansowymi i organizacyjnymi środkami (zasobami) ich osiągnięcia (rozdziały 5 i 6) oraz systemem kontroli i ewaluacji (rozdział 4). Rada formułuje w tym miejscu ważną uwagę wobec kształtu planu NCBR. Naturę każdego planu wyraża antycypacja przyszłości w stosunku do wielkości bazowych, charakteryzujących rok wyjściowy ustaleń i zamierzeń. Tego warunku plan NCBR nie spełnia: zamyka się w jednym roku, bez wybiegania w przyszłość i nawiązania do przeszłości.

2. Jak informuje Dyrektor Centrum: *Prezentowany Plan działalności powstał po szczegółowej analizie merytorycznej, finansowej i organizacyjnej naszych zasobów*

i możliwości. NCBR jako agencja wykonawcza jest dziś w pełni przygotowane do realizacji swojej misji (s. 4). A zatem zostały zachowane standardy metodyczne sporządzania planu oraz jego zgodność z ustawą o rachunkowości, z ustawą o finansach publicznych i innymi przepisami prawa, obowiązującymi instytucję sektora publicznego.

3. Syntetyczną prezentację Planu NCBR na rok 2022 stanowi *Wprowadzenie*. Prezentuje strukturę organizacyjną Centrum (Grupy NCBR), informację: *NCBR w liczbach (planowane działania), nowe inicjatywy w NCBR oraz Konkursy planowane w 2022 roku*. Stanowi streszczenie zasadniczych celów (programów), planowanych do realizacji. Jest to element ważny dla oceny ogólnej, która ukazuje główne zamierzenia, ukierunkowane na realizację misji NCBR, nie wchodząc w szczegóły. Te ostatnie są przedstawione w kolejnych rozdziałach (częściach) planu. Prezentowane ilościowe elementy planu „rzeczowego” pozwalają na docenienie potencjału i znaczenia NCBR jako agencji wykonawczej finansowania badań i prac rozwojowych w systemie nauki w Polsce, która tworzy klimat innowacyjności, inwestuje w rozwój szkolnictwa wyższego, pozyskuje środki z różnych źródeł (krajowych i zagranicznych) i dokonuje montażu finansowego.

Część wstępna planu działalności NCBR jest właściwym miejscem do zamieszczenia informacji, że Plan działalności i plan Finansowy uzyskały pozytywną opinię Rady Centrum. Jednocześnie zwracamy uwagę na niepełną zgodność obowiązków, jakie w tym zakresie nakładają na Dyrektora Centrum Ustawa o NCBR i Statut tej jednostki.

Zgodnie z Ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. 2020 poz. 1861) Art. 11. p 2.: *W terminie do dnia 31 grudnia każdego roku Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia pozytywnie zaopiniowany przez Radę (Centrum) projekt rocznego planu działalności Centrum na rok następny.*

Zgodnie ze Statutem NCBR (Obwieszczenie MNiSW z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie statutu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju), Rozdz. 2, § 2. Statutu: *Do zadań Dyrektora należy: 1) przygotowanie i przedstawienie do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanemu dalej „Ministrem”, projektu rocznego planu działalności Centrum; 2) przygotowanie i, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady, przedstawienie Ministrowi do zatwierdzenia projektu rocznego planu finansowego Centrum i planu finansowego w układzie zadaniowym na dany rok obrotowy oraz na 2 kolejne lata, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla przedłożenia materiałów do projektu ustawy budżetowej.*

W ogólnej ocenie Planu Rada podkreśla zróżnicowaną strukturę prezentowanych informacji. Ma ona charakter dwoisty. Z jednej strony zawiera pakiet informacji, charakteryzujących szczegółowo realizowane przez NCBR programy w dłuższych okresach, a z drugiej - projekt konkretnych decyzji i ustaleń planistycznych na rok 2022. Rada przyjmuje to ze zrozumieniem, zwracając zarazem uwagę na możliwość nieco innego ujęcia redakcyjnego tych działań, które są planowane na rok bieżący. Portfolio projektów jest szerokie, skłaniające, przy ich rozdrobnieniu do potrzeby ich syntezy i właściwej prezentacji w relatywnie jednorodnych grupach. Te właśnie ustalenia mogłyby stanowić rdzeń obecnego tekstu pn. „*Plan działalności NCBR na rok 2022*”, osadzonego

w określonym, merytorycznym i formalnym kontekście działań strategicznych i ich naturalnej cechy - ciągłości projektów (w dłuższym niż rok cyklu życia) lub ich wieloletniego planowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji. Zdaniem Rady, o czym już była mowa, informacje na temat zamierzeń na rok 2022 winny być pokazane na tle roku bazowego (2021). Jak ocenić „20 nowych inicjatyw” w stosunku do liczby inicjatyw z roku (z lat) ubiegłego? Jak odnieść kwoty 1,6 mld. zł alokacji na nabory oraz 7,5 mld. zł do budżetu badań w latach poprzednich? Płaszczyzna porównawcza stanowi ważną podstawę oceny zamierzeń planistycznych i rozwoju instytucji. Warto w tym miejscu nawiązać do finansowej części planu, w tym budżetu zadaniowego, jego struktury i źródeł, przedstawionych w rozdziale 6.

4. Rada pozytywnie opiniuje *Nowe inicjatywy w NCBR* oraz *Konkursy planowane w roku 2022*, (s. 7-10 oraz 11-12), szczegółowo omówione w rozdziałach 2 i 3. Wśród nowych inicjatyw podkreśla zwłaszcza następujące zamierzenia NCBR:
  - deklarację udziału w nowych, operacyjnych programach europejskich na lata 2021-2027. NCBR planuje wykorzystanie swych wieloletnich doświadczeń agencji wykonawczej Ministra i instytucji pośredniczącej w realizacji funduszy europejskich: 1) dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) i 2) Rozwoju Społecznego (FERS). Mają one zapewniać możliwość realizacji programów dotychczasowych oraz wsparcie programów nowych - obie przesłanki i cele Rada przyjmuje z uznaniem. Podkreślić należy szerokie kręgi interesariuszy, zaprezentowane w Planie, zarówno we *Wprowadzeniu*, jak i w szczegółowej charakterystyce programów, w rozdziałach 2 i 3. Są to zarówno uczelnie wyższe, instytuty naukowo-badawcze, przedsiębiorstwa i konsorcja w świecie akademickim i w biznesie. Z programów NCBR, w myśl założeń planu, będą mogły nadal korzystać uczelnie w działaniach ukierunkowanych na wzrost kapitału intelektualnego swoich pracowników i studentów, na rozwijanie kompetencji dodatkowych wśród studentów w ramach programu POWER, młodych naukowców w ramach projektu LIDER, budowanie świadomości i pobudzanie do kreatywności poprzez projekt *Uniwersytet młodego odkrywcy*. W planach znajdują się programy formowania nowych, ważnych dla społeczeństwa i gospodarki, istotnych także w wymiarze międzynarodowym, obszarów badań interdyscyplinarnych, strategii ich komercjalizacji, kształtowania kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, rozwoju sfery B+R i komercjalizacji wyników badań pracowników naukowo-badawczych, podnoszenia jakości oferty dydaktycznej uczelni i eliminacji luki kompetencyjnej absolwentów wobec wyzwań współczesnego rynku pracy, gospodarki i społeczeństwa. Programy są ukierunkowane na utrzymanie dotychczasowych i pozyskiwanie nowych beneficjentów. Za ważne ustalenia planu Rada przyjmuje deklaracje nowych możliwości dofinansowania prac badawczych, sfery B+R, cyfryzacji, internacjonalizacji uczelni i przedsiębiorstw, pozwalające na sprostanie – przez uczelnie, instytucje naukowo-badawcze i firmy naszego kraju globalnej konkurencji w każdym sektorze życia społecznego i biznesowego. Deklaracje te zawarte w syntetycznej prezentacji Planu znajdują swoją właściwą charakterystykę w szczegółowym rozwinięciu programów w rozdziałach 2 i 3.

- plan zaangażowania NCBR w realizację Krajowego Planu Odbudowy: A2.2.1. po zatwierdzeniu dokumentów programowych na szczeblu krajowym i unijnym,
  - rolę koordynatora udziału Polski w programie ramowym Horyzont Europa 2021-2027 oraz instytucji finansującej zwycięskie projekty badawczo-rozwojowe z udziałem polskich zespołów,
  - koordynację i finansowanie sieci 6. horyzontalnych punktów kontaktowych (KPK) – jest to zadanie nowe, długookresowe, planowane na lata 2022-2027,
  - poprawę skuteczności operacyjnej NCBR, a w szczególności cyfryzację i transformację IT oraz kontynuację procesu uzyskania certyfikatu zgodności z normą ISO/IEC 27001 (Technika informatyczna - Techniki bezpieczeństwa - Systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji), brakuje jednak terminów osiągnięcia celów tych zamierzeń.
5. Programy NCBR planowane do realizacji w roku 2022 (przedstawione w syntezie i rozdziałach 2 i 3) są zaprezentowane w przekroju źródeł finansowania i obejmują dwie główne grupy: 1) programy finansowane ze środków dotacji celowej oraz 2) programy finansowane z funduszy europejskich. W planie finansowym (rozdział 6) źródła są jednak zaprezentowane w innej konfiguracji – uwagę tę przedstawiamy w dalszej części opinii. Ta pierwsza grupa obejmuje 4 programy, określone jako:
- strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych,
  - programy krajowe,
  - programy i projekty z zakresu obronności i bezpieczeństwa,
  - programy międzynarodowe,
- Grupę drugą, finansowaną z *funduszy europejskich* tworzy 6 programów:
- Operacyjny - Inteligentny Rozwój,
  - Operacyjny - Wiedza Edukacja Rozwój,
  - Operacyjny - Polska Cyfrowa,
  - Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
  - Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
  - Krajowy Plan Odbudowy.

Programy mają syntetyczną charakterystykę formalną. Każdy z programów obu grup jest opisany w Planie poprzez następujące kryteria: *budżet programu, przyznane dofinansowanie, liczbę projektów ogółem, liczbę monitorowanych projektów w 2022 r. planowane do wypłaty dofinansowania w 2022 r. (z pewnymi uwarunkowaniami, związanymi z czynnikami zewnętrznymi dotyczącymi finansów itd.)*. W zasadniczej części Planu (rozdziały 2 i 3) są przedstawione *„programy/inicjatywy planowane do uruchomienia, programy z zaplanowanymi naborami w 2022 r. oraz naborami nierozstrzygniętymi w 2021 r., programy, w ramach których prowadzony będzie monitoring projektów i programy w okresie trwałości. Zaproponowany układ jest zbieżny z cyklem życia programu[...]* i *strukturyzuje działania związane z realizacją poszczególnych etapów programów, co jest kluczowe dla przedstawienia przejrzystego Planu Działalności*”. Rada przyjmuje tę deklarację, jednak z uwagami. Uwaga generalna wiąże się z brakiem syntetycznej „wyceny finansowej” programów i inicjatyw. W opisie poszczególnych

projektów brakuje, w opinii Rady, informacji o nakładach finansowych, o ich zmianie w stosunku do roku ubiegłego (w przypadku projektów kontynuowanych), o strukturze kosztów w przekroju obu grup *projektów krajowych i finansowanych z funduszy europejskich*, a w ich ramach poszczególnych, bardziej jednorodnych, konkretnych projektów (4 w grupie pierwszej i 6 – w grupie drugiej). Powyższa kwestia mogłaby zostać powiązana z podaniem wartości środków finansowych każdej z grupy (*środki z budżetu państwa oraz budżetów środków europejskich*, tabela na s. 97).

W przypadku strategicznego programu „*Nowe technologie w zakresie energii*” zwraca uwagę znaczące opóźnienie jego realizacji. Program został ustanowiony w 2020 r., a pierwsze decyzje planowane są dopiero w II kw. 2022 r.

Pewna część projektów ma charakter reakcji na bieżące potrzeby – jednak w może to prowadzić do rozproszenia planów i programów. W takiej sytuacji zasadne jest rozważenie ich konsolidacji. Rada podkreśla brak informacji o wysokości środków krajowych, w szczególności wykorzystywanych przez instytuty i uczelnie, i formułuje pytanie o zasady działania instytucji B+R przy podmiotach gospodarczych i zgodność i charakter ich deklaracji z celami i standardami działania NCBR. Rada pozytywnie ocenia deklaracje konsolidacji zespołu Legal Business Partners (partnerów prawnych dla koordynatorów programów NCBiR), kontynuacji działań pn. Międzynarodowe Agendy Badawcze (przy współdziałaniu z FNP), Rozwój Nowoczesnej Infrastruktury Badawczej Sektora Nauki, Rozwój Nowoczesnej Infrastruktury Badawczej Sektora Nauki oraz Współpracę z NAWA. W Programach POWER oraz FERS (Programu Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego) brakuje beneficjenta - państwowych wyższych szkół zawodowych. Budżety niektórych programów, np. *Rzeczy są dla ludzi, Innowacje społeczne czy Poprawa Bezpieczeństw i Warunków Pracy* są zbyt niskie w stosunku do ich rangi i społecznego znaczenia nauki. Analiza programów w aspekcie cyklu życia projektów nie przewiduje możliwości skorzystania z inicjatyw samorządowych i instytucji pozarządowych. Rada sugeruje wyraźne wsparcie jednostek prowadzących kształcenie doktorantów i szkoły doktorskie – tego elementu w planie NCBR brakuje.

6. „*Konkursy planowane do uruchomienia w roku 2022*” są zaprezentowane w syntezie we *Wprowadzeniu* (s. 11-12). Informacja ta nie zawiera „*planowanych konkursów/inicjatyw w ramach FENG, FERS i KPO, ponieważ na moment przygotowania Planu Działalności nie są (nie były) ostatecznie zatwierdzone ich dokumenty programowe*”. Konkursy te ujęte są w cztery, choć nie nazwane, grupy projektów. Ich prezentacja przybrała właściwą formę harmonogramu, w którym w części planistycznej są wyróżnione dwa terminy: ogłoszenia i naboru . Stanowi to wyraz operacjonalizacji ustaleń planu, choć nasuwa pytanie czy są to wszystkie konkursy do uruchomienia w roku 2022? Analizya wskazuje, że ich łączna wartość wynosi 1 602,330 mln. zł., a w poszczególnych grupach wartość ta wynosi odpowiednio: 1 189,1 mln. zł (74,2%), 40 mln (2,5%), 256,4 mln (16,0%) oraz 116,83 mln zł (7,3%). Wartość ta, choć nie obejmuje 5 pozycji (*alokacja – do ustalenia*), choć brakuje informacji o sposobach *ustalenia*) odpowiada wartości „*alokacji na nabory*” (1 600 mln. zł) i ukazuje bardzo zróżnicowane, finansowe znaczenie każdej grupy projektów. Ważne jest pytanie, czy planowane założenia finansowe umożliwiają alokacje środków w trakcie roku na skutek pojawiających się nagłych okoliczności o charakterze szans i zagrożeń?

Brakuje zarazem odniesienia się do kwoty 7 500 mln. zł – „wartości środków planowanych do przekazania beneficjentom” i nawiązania do finansowej części Planu (rozdział 6). Rada uważa za istotne pytanie dotyczące przyczyn praktycznego wygaszenia programu badań stosowanych, choć przyjmuje perspektywę narzuconą przez UE (przedsiębiorca szuka partnera naukowego). Uważa zarazem, że pozostawienie inicjatywy po stronie uczelni i instytutów dałoby równie dobre efekty komercjalizacji i wdrożeń efektów projektów naukowo-badawczych.

7. Ważny element Planu stanowią środki realizacji celów. Są one przedstawione w Planie w kilku miejscach – we Wprowadzeniu oraz w rozdziałach 5 i 6. W rozdziale 5 omówiono zasoby ludzkie i techniczne, a w rozdziale 6 – środki finansowe: *Projekt planu finansowego NCBR*. W opinii Rady informacje te są zaprezentowane w sposób poprawny. Ich analiza skłania zarazem do przedstawienia pewnych uwag i komentarzy.

W rozdziale *Zasoby kadrowe* (5.1) jako cel główny polityki (na rok 2022) przyjęto „pozyskiwanie najlepszych pracowników...” (s. 91), a tabela na s. 92 obrazuje statyczną wielkość zatrudnienia w przekroju głównych grup i stanowisk. Uniemożliwia ona ocenę wzrostu (zmian) zatrudnienia i stopnia realizacji powyższego celu, czyli pozyskania środków). Dane te winny być wzbogacone o dane z roku bazowego (poprzedniego), które pozwolą spojrzeć na rozwój kadrowy Centrum.. Uważamy również, że informacje o stanie i strukturze zatrudnienia mogły zostać powiązane z rodzajową strukturą kosztów (tabela na s. 94 – udział kosztów wynagrodzeń i kosztów pracy (suma pozycji 1.4 - 1.6) w strukturze kosztów NCBR. Takie powiązania są ważnym elementem zarządzania instytucją.

Rada pozytywnie ocenia deklarowane w planie zmiany w funkcjonowaniu administracyjnym Centrum w zakresie polityki kadrowej i cyfryzacji procesów obsługi, nacisk na efektywne formy zatrudnienia, rozwój kadry i jakość usług w dłuższej perspektywie czasowej. Pozytywnym kierunkiem są planowane działania zmierzające do doskonalenia kadry, w tym kadry ekspertów oceniających wnioski, co stanowiło szereg uwag beneficjentów programów oferowanych przez NCBR.

W prezentacji *Zasobów technicznych* (5.2, s. 93) dokument zawiera *planowane inwestycje*. Przyjmując ich zasadność należy zwrócić uwagę na rozbieżność informacji – suma składników w tabeli podana jako 4 629 000 zł w rzeczywistości wydaje się odmienna (3 219 000 zł).

Rozdział 6 zawiera „*Plan finansowy centrum*” (*Projekt planu finansowego centrum na rok budżetowy 2022*). Różnica w tytule w stosunku do tytułu całego opracowania (*Plan - Projekt*) jest myląca; Rozdział zawiera podstawowe informacje. Obejmują one trzy grupy: *Część A projekt planu w układzie memoriałowym*, *Część B projekt planu w układzie kasowym* oraz *Pozostałe informacje* (w tym *Podział środków w układzie budżetu zadaniowego na 2022 rok* oraz *Zestawienie całkowitych planowanych przychodów/środków Centrum*). Dokumenty te od strony formalnej są poprawne, przygotowane zgodnie z wymogami prawa finansowego. Merytorycznie są ważne dla opinii w zakresie finansowania szerokiego pakietu programów naukowo-badawczych w oparciu o zróżnicowane źródła: *budżet państwa* i *budżet środków europejskich*. Jeśli planowany budżet zadaniowy NCBR wynosi 7 777,363 mln. zł., to *Planowane środki na obsługę zadań*

wynoszą 237 813 mln zł, co stanowi 3.05% przychodów. Jest to poziom racjonalny, choć ważnym metodycznym elementem oceny powinno być odniesienie go do wartości w latach poprzednich. Takiej możliwości Plan w obecnej wersji nie stwarza.

W strukturze zadań – (planowana kwota 7 777 363 tys. zł) Rada zwraca uwagę na strukturę budżetu zadaniowego. Obejmuje ona 4 grupy elementów o bardzo zróżnicowanym znaczeniu finansowym:

- 1) Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom – 84,10% (w tym: a. Finansowanie badań aplikacyjnych – 6,98%, b. Finansowanie prac B+R oraz komercjalizacji ich wyników - 71,7% oraz c. Wsparcie B+R w zakresie obronności i bezpieczeństwa Państwa – 5,5%),
- 2) Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego szkolnictwa wyższego – 14,10%,
- 3) Wdrażanie programu Norwesko-Polska Współpraca Mechanizmów Finansowych – 1,70% oraz
- 4) Wsparcie zarządzania i realizacji programów. Realizacja projektów w ramach I, II i III osi POPC – 0,14%.

Rodzajowa struktura przychodów obejmuje 10 elementów: *dotacja celowa, PO Inteligentny Rozwój, PO WER, PO Polska Cyfrowa, NMF i EOG, dotacja podmiotowa i inwestycyjna, FENG (Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki), FERS (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego) oraz pozostałe przychody.*

Źródłami finansowania (w świetle *Zestawienia całkowitych planowanych przychodów/środków Centrum, rozdział 6, s. 97*) są:

- *budżet państwa* – 16,20%,
- *łącznie budżet państwa oraz budżet środków europejskich* – 83,50%,
- *budżet środków europejskich* (samodzielnie – 0.14%) oraz
- *środki z KE* – 0,16% (s. 97).

Na podstawie danych planu nie jest jednak możliwa rozłączna identyfikacja znaczenia poszczególnych źródeł oraz ocena ich zmiany w czasie (np. 2021-2022).

W związku z realizacją programów finansowanych ze środków europejskich Budżet NCBR systematycznie zwiększał się, od ok. 2,5 mld zł w 2011 r. do planowanych ok. 7,8 mld zł w 2022 r., jednocześnie niepokojąco zmniejszał się udział subwencji z budżetu państwa do ok. 20% (ok. 1,5 mld zł) w 2022 r.

Podsumowując ten nurt analizy, Rada uważa, że planowane środki są zharmonizowane z planowanymi działaniami Centrum – realizacją projektów w toku i projektów nowych. Nie wchodząc w szczegóły w tym wymiarze oceny planu należy podkreślić planowane projekty wewnętrzne, zmierzające do modernizacji struktury organizacyjnej i wewnętrznych procedur administracyjnych, idących w kierunku ich uelastyczenia, cyfryzacji i automatyzacji, wdrożenia nowego modelu kultury organizacyjnej i modelu kompetencji pracowniczych, działania w zakresie employer branding, poprawy jakości oferowanych usług interesariuszom NCBR, poprawy warunków ich świadczenia i polepszenia warunków pracy pracowników i zespołów eksperckich, dokonujących zasadniczej, merytorycznej

oceny programów i projektów (poprawa terminowości oceny wniosków oraz poprawa komunikatywności).

Ważnym elementem realizacji zadań planowych jest publikowanie materiałów edukacyjnych oraz narzędzi ułatwiających proces aplikowania do NCBR, promocję dotychczasowych osiągnięć i działań beneficjentów programów, a także odzwierciedlenie tych zamierzeń w planie działań informacyjno-promocyjnych (s. 88) i planie zatrudnienia (Dział Wsparcia Promocji i Komunikacji, s. 92). W tym aspekcie zmiana siedziby NCBR w roku 2022 wydaje się decyzją zasadną, choć brakuje informacji o kosztach tej zmiany i sposobu, funduszu, z jakiego wydatki te będą pokrywane.

8. Elementem opinii planu są warunki ewaluacji i kontroli realizacji planowanych efektów. Wiąże się on z warunkami i formą realizacji przez plan funkcji kontrolnej. Podstawowe znaczenie, choć nie jedyne, posiada ewaluacja programów i projektów. Takie elementy są wyraźnie akcentowane w Planie działalności. Plan zawiera deklaracje cyklicznego monitoringu efektów udzielanego wsparcia dla poszczególnych grup beneficjentów (szkół wyższych, naukowców, jednostek naukowo-badawczych, przedsiębiorców) w ramach własnego projektu badawczego BRadar+. Szczegółowy system kontroli i ewaluacji jest przedstawiony w rozdziale 4 - *Planowana pozostała działalność NCBR* (s. 87-90). Obok zasadniczego znaczenia ewaluacji projektów istotny jest również sposób oceny realizacji zadań Centrum przez pracowników. Należy zaakcentować w tym miejscu kontrolę sposobu realizacji celów, zagadnienia relacji audytu wewnętrznego i zewnętrznego. Informacje zawarte w Planie zasługują na pozytywną opinię. NCBR deklaruje analizę poziomu satysfakcji klientów (beneficjentów programów) na każdym etapie zarządzania projektem: wnioskowania, wyboru projektów i ich realizacji. Będzie to, w świetle pozytywnych wyników pilotażu w roku 2021 analiza ciągła – co Rada przyjmuje z uznaniem. Na pozytywną ocenę zasługują szczegółowe zadania w tym obszarze, przedstawione w planie.
9. Uwagi i propozycje

Rada w swej analizie zwraca uwagę na następujące zagadnienia, częściowo redakcyjne lub formalne, które mogą przyczynić się do poprawy redakcyjnej strony planu.

- Plan powinien mieć precyzyjną strukturalizację - numerację każdej części, z podziałem na części mniejsze. Warto w planie na rok 2023 numerować tabele i powoływać się na nie w tekście. Obecna wersja – „bezpośrednie sąsiedztwo tabel” odbiega od redakcyjnych standardów w tym zakresie,
- ważnym elementem *Wprowadzenia* (syntezy planowanych działań) oraz charakterystyki programów i rodzajów projektów powinno być podanie ich wartości zawartych w budżecie zadaniowym (tabele na s. 97 - 100),
- rząd wielkości opisujących planowane zamierzenia jest zróżnicowany: są one wyrażone złotych, tysiącach złotych i milionach złotych – finansowa charakterystyka zadań winna być standardowa,
- nomenklatura poszczególnych projektów, ich grup i programów oraz źródeł finansowania winna być jednolita w całym dokumencie,
- istotnym elementem poprawnej oceny założeń planu jest wyrażenie planowanych wielkości w ujęciu dynamicznym i strukturalnym. Podstawę informacyjną planu

powinny stanowić wielkości roku bazowego i na tym tle winien przedstawiać zamierzenia na rok planowany (lub nawet ukazywać zamierzenia w dłuższej perspektywie czasu). Taka konstrukcja pozwoli na precyzyjną ocenę planowanych zmian wielkości, dynamiki i struktury działań w czasie. W swym obecnym ujęciu Plan nie odpowiada tym warunkom. Brak odniesienia do bazy – roku (lat poprzednich) oraz predykcji środków (choćby podstawowych założeń) uniemożliwia poprawną metodycznie ocenę kierunku zmian w czasie, monitoring zarządzania i formułowanie adekwatnych rekomendacji w przekroju każdej grupy projektów, o tak bardzo zróżnicowanej charakterystyce.

- celowe wydaje się zaprezentowanie planu w szerszej perspektywie planu wieloletniego, chociażby w aspekcie zasadniczych elementów strategicznych działań NCBR. Potrzebę taką Rada akcentuje mając świadomość zmienności dynamiki otoczenia,
- modyfikacja redakcyjna jest istotną przesłanką pełnienia przez plan swych funkcji informacyjno-kontrolnych i rzeczywistego narzędzia zarządzania Centrum szeroką i tak bardzo znaczącą w aspekcie merytorycznym i finansowym działalnością. W tym procesie plan działalności powinien spełniać rzeczywistą i istotną rolę.

Uchwałę otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys